

Prekenverkstedet

Den Norske Israelsmisjon

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

3. søndag i åpenbaringstiden – 20. januar 2019

Prekentekest: Joh 1,15-18

Lesetekst I: 2 Mos 3,13-15

Lesetekst II: 1 Kor 8, 5-6

Nåde og sannhet

Til dagen

Åpenbaringstiden er særlig viet misjonstematikk i Den norske kirke. Misjon utfordrer oss i vårt felles forvalteransvar overfor skaperverket. Misjon gir innsyn og utsyn. Misjon handler om oss selv. Misjon gjelder vår neste. Misjon er å ta del i Guds hjerte for folkeslagene og det jødiske folk. Misjon er å dele av det vi har fått – *nåde over nåde*.

Til teksten

1,15: Johannes døperen blir beskrevet som et *vitne* og en *røst som roper i ødemarken*. Jesus sier at han er *den Elia som skulle komme* (Matt 11,14). Slik er både døperens ord, person og gjerning et vitnesbyrd om Messias. Verset viser også til Jesu preeksistens.

1,16: Guds nåde og frelse er for alle mennesker, både jøder og hedninger. Dette har vært Guds evige hensikt å gi sin nåde og frelse til alle mennesker. Jødernes frelsesvei er også vår vei til frelse og fred med Gud – evangeliet.

1,17: Verset kan ikke brukes som et argument for at det verken finnes nåde eller sannhet i GT, eller for å sette NT opp mot GT. En slik tolkning samstemmer ikke med resten av Johannesevangeliet, se f.eks. 5,46-47. Nåde og sannet preger hele Guds ord. Poenget er at det er ved evangeliet om Jesus at mennesker, både jøder og hedninger, blir frelst. Jesu budskap og person står i en kontinuerlig sammenheng med Det gamle testamentet og dets profetier, og det er kontinuiteten Johannes er opptatt av å framheve i sitt evangelium. Hans hovedpoeng er å vise at Jesus er Messias, Guds Sønn, og at vi ved troen skal ha liv i hans navn (Joh 20,30-31).

1,18: *Innsikt – studieutgave til Det nye testamentet* kommenterer verset slik: *Faderen er den skjulte Gud, som Sønnen åpenbarer, en åpenbaring som manifesteres både gjennom den gamle og nye pakts åpenbaringshistorie, idet Sønnen er mellommann og midler gjennom Faderen og det skapte, (Kol 1,16; 1 Tim 2,5).*

Til prekenen

Prekenforslaget er konstruert i to deler. Den første gir noen tips til å lese og forstå evangelieteksten ut fra et jødisk perspektiv, mens den andre delen omhandler vårt ansvar om å dele evangeliet med det jødiske folk:

Evangelieteksten i en jødisk kontekst:

Samarbeid Menighet og Misjon (SMM) er en god, bred og mangfoldig plattform for teologi, misjon og nettverk. Gjennom samarbeidet utfordres, inspireres og engasjeres vi til et bredt og mangfoldig misjonsengasjement. Samarbeidet er formelt og forpliktende, og hvert bispedømme har samarbeidsstillinger.

Den Norske Israelsmisjon (DNI) har vært med i SMM siden oppstarten. DNI har siden 1844

arbeidet med det jødiske folk, og har dermed lang erfaring og er en ressurs for menigheter i Norge. Spisskompetansen til DNI er blant annet er troens bibelsk-jødiske røtter, Bibelens jødiske kontekst, jødedom og jesustroende jøder (messianske jøder).

Det er nyttig og lærerikt å lese bibelteksten ut fra en jødisk kontekst og kultur. Dagens messianske jøder har en dyp og ekte Messias-glede, som er en kilde til berikelse og lærdom for oss. Vi skal ikke kopiere dem i ett og alt, men lære av og med dem. Den messianske bevegelse startet på 1970-tallet, og kjennetegnes av deres forankring i sin jødiske identitet og en sterk jesustro.

Jews for Jesus er en av DNI sine samarbeidspartnere, og er en misjonsorganisasjon som i hovedsak består av messianske jøder.

På deres nettside er det en tekstutleggelse av dagens evangelietekst tilgjengelig fra:

<https://jewsforjesus.org/publications/newsletter/newsletter-may-1991/grace-upon-grace/>.

Artikkelforfatteren skriver: *John was a Hebrew thinker who wrote from his own frame of reference and culture. In light of his Jewishness, consider his words in [John 1:14-17](#) about grace and truth and law.* Jeg kommer ikke til å referere til denne artikkelen videre, men anbefaler å lese deres betraktninger.

Evangeliet tilbake til jødene:

Gud valgte å åpenbare sitt ord og sin frelse gjennom det jødiske folk. Johannes døperen og apostelen Johannes var begge jøder, som vitnet og forkynte Guds frelse og nåde – Jesus fra Nasaret. Jesus-bevegelsen begynte med jesustroende jøder som vitnet både for jøder og ikke-jøder om omvendelse til Gud og troen på Herren Jesus (Apgj 20,21). Dagens evangelietekst inneholder vitnesbyrd som er nesten 2000 år gamle, og mennesker fra alle nasjoner blir berørt, fornyet og forvandlet av dem fortsatt i dag.

Verken Johannes døperen eller apostelen Johannes forstod evangeliet som ekskluderende, men at Guds evige hensikt omhandlet alle mennesker. Helt sentralt for de første jesustroende jødene var at Israels Messias var hele verdens redningsmann – *av hans fylde har vi alle fått, nåde over nåde.*

DNI's visjon er: *Evangeliet tilbake til jødene.* Det handler om å gi evangeliet, både i ord og handling, tilbake til det folket som vi fikk det fra. I dag tror kun 0,25% av jødene i staten Israel på Jesus. Det betyr at 99,75% av dem ikke kjenner Israels Messias. Det er en stor og viktig oppgave å dele evangeliet med dem, og det må gjøres i respekt og kjærlighet.

En av grunnene til at få jøder tror på Jesus forklares av Kirken historie overfor det jødiske folk. Det er en mørk og tragisk historie. Et eksempel er *Judensau* – jødesvin/jødesugge – en form for kunst/figurer fra det 13. århundre som illustrerer jødernes omgang med svin/griser. Ofte er det jøder som patter på ei stor purke. Figurene ble hengt opp på rådhus og kirkebygg i Europa, og er et sterkt antijudaistisk symbol. Vi finner også skilt av nyere dato som sier: *Christians only – Jews not allowed.*

En kamerat av meg er vokst opp like ved Nasaret i Israel. Han trodde at NT handlet om hat og jødeforfølgelse, helt til han åpnet og leste en fullkommen Bibel (GT og NT) da han var 27 år gammel. Denne fikk han mens han var på reise i New Zealand. For første gang i sitt liv leste han tekster fra NT, hvor han lese: *Dette er ættetavlen til Jesus Messias, Davids sønn og Abrahams sønn.* Denne oppdagelsen var livsforvandlerende for han. Aldri før hadde han lest noe mer jødisk enn NT. En jødisk bok om Israels Messias, skrevet av jøder i Israel. Videre forstod han at boken slett ikke handlet om hat og forfølgelse, men om kjærlighet, fred og forsoning.

Kirken har et medansvar for jødisk diskriminering over århundrer, noe som har ført til at få jøder i dag tror på Jesus som Messias. Det er også en utbredt forståelse i den jødiske verden at jøder som tror på Jesus er forrædere – de har gått over til fienden. Samtidig har vi et ansvar. Kirken har et misjonsansvar overfor alle mennesker og hele skaperverket, og særskilt har vi et ansvar overfor det folket vi har fått budskapet fra – det jødiske folk.

En annen jesustroende jøde er Avi Snyder. I 2017 skrev han en utfordrende, engasjerende og viktig misjonsbok. Lunde Forlag oversatte boken til norsk våren 2018, sammen med Den Norske Israelmisjon, og fikk tittelen: *Jøder trenger ikke Jesus – og andre misforståelser.* Gjennom korte og lettleste kapitler tar Snyder oss med på en sterk og utfordrende reise gjennom Bibelen og historien. Ole Chr. Kvarme, Elin L. Fagerbakke, Rolf Kjøde, Øyvind Åsland og Rolf G. Heitmann skriver forordet til boken, og anbefaler den til alle som tror. Kvarme skriver bl.a.: *Som en Paulus er han (Snyder) ofte skarp i sine analyser og refleksjoner, og det er forfriskende når han tar et oppgjør med mange tilvante tankesett. Nettopp derfor er boken også verdt å lese.* Heitmann

skriver: *Hvis ikke Jesus er jødernes Messias, kan han heller ikke være verdens frelser [...] sann kjærlighet leder jødene til livskilden, Jesus Messias. Derfor er det vårt felles ansvar å gi Jesus tilbake til jødene.*

Vegard F. Soltveit

Master i Historie, Master i Det gamle testamentet
Assisterende generalsekretær Den Norske Israelsmisjon
Vegard@israelsmisjonen.no